

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 750
van **JEAN-JACQUES DE GUCHT**
datum: 31 mei 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT,
DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Capaciteitsuitbreiding onderwijs - Stand van zaken

Het capaciteitsstekort is een van de vijf grote uitdagingen op het vlak van onderwijs waar de Vlaamse Regering een antwoord op wil bieden. Het Vlaamse regeerakkoord reserveert dan ook extra investeringen in duurzame en ecologische schoolgebouwen.

1. Wat is de capaciteitsgroei in het leerplichtonderwijs van de afgelopen tien jaar? Graag een overzicht van het aantal nieuwe plaatsen per jaar, per provincie, per school, per onderwijsniveau en per onderwijsnet.
2. Welk uitgangspunt werd hierbij telkens gehanteerd: reguliere middelen, DBFM (Design Build Finance Maintain), publiek-private samenwerking (pps), ...?
3. Hoeveel bestaande schoolinfrastructuur werd gerenoveerd (bekeken per net enzovoort)? Om hoeveel plaatsen (capaciteit) gaat het in totaal en zijn na afloop van de renovaties nieuwe plaatsen bijgecreëerd? Indien ja, hoeveel extra leerlingen vinden dan plaats in die scholen? Graag ook bekeken per net enzovoort.
4. Idem voor wat de doorlooptijd betreft tussen toewijzing van de middelen en effectieve realisatie ('realisatiegraad').

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 750 van 31 mei 2021

van **JEAN-JACQUES DE GUCHT**

1. Jaarlijks wordt een stand van zaken opgemaakt van de realisatiegraad van de op dat moment goedgekeurde capaciteitsprojecten. De laatste stand van zaken werd opgemaakt in december 2020, de voorlaatste stand van zaken werd opgemaakt in mei 2019.

Let wel, deze stand van zaken bevat enkel de geplande plaatsen waarvoor capaciteitsmiddelen werden voorzien, de bijkomende plaatsen in de scholen die geen capaciteitsmiddelen of andere scholenbouwmiddelen hebben gekregen zijn niet opgenomen. Er zijn wellicht de voorbije 10 jaar immers ook heel wat plaatsen in scholen bijgekomen (en hier en daar geschrapt) omwille van uiteenlopende redenen los van de capaciteitsmiddelen.

De evolutie in capaciteit is dus breder dan de gerealiseerde plaatsen via capaciteitsmiddelen. Het is om die reden dat regelmatig een nieuwe capaciteitsmonitor wordt uitgevoerd. Zo is op 1 december 2020 de opdracht 'Afname van een capaciteitsmonitor onderwijs' gegund aan een onderzoeksteam van de Katholieke Universiteit Leuven (HIVA) en Vrije Universiteit Brussel (onderzoeksgroep Interface Demography). De overeenkomst loopt van december 2020 tot en met november 2021. De resultaten zullen dus in december 2021 beschikbaar zijn. De daaruit voortvloeiende derde editie van de capaciteitsmonitor betreft een update van de eerste editie capaciteitsmonitor in 2015 en de tweede editie capaciteitsmonitor in 2018.

Een mogelijke vergelijking voor de laatste 3 jaar (maar dus niet voor de laatste 10 jaar) zou er in kunnen bestaan om de resultaten van de aanbodbevraging uit 2018 in het kader van de tweede editie van de capaciteitsmonitor te vergelijken met resultaten van de aanbodbevraging uit 2021. Deelname aan deze aanbodbevragingen was niet verplicht. Gezien niet alle Vlaamse gemeenten hebben deelgenomen aan de aanbodbevragingen in het kader van de capaciteitsmonitor, kan dus ook op basis van deze dataverzameling geen volledig beeld verschaft worden van de capaciteitsgroei. De aanbodbevraging in het kader van de eerste editie van de capaciteitsmonitor werd enkel opgezet voor het gewoon basisonderwijs en dus niet voor het gewoon secundair onderwijs.

De gegevens van de aanbodbevragingen in het kader van de capaciteitsmonitor zijn verzameld op schoolniveau maar louter met de bedoeling om deze te aggregeren op niveau gemeente.

Voor een beeld van de evolutie van de capaciteitsgroei verwijzen we daarom graag naar dataloep (<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/over-dataloep>) en het statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs (<https://www.onderwijs.vlaanderen.be/nl/statistisch-jaarboek>) en dus naar de evolutie van de inschrijvingen als indicatie voor de capaciteitsgroei.

2. De stand van zaken van de tot op heden goedgekeurde capaciteitsprojecten- waar melding van wordt gemaakt in bovenstaande vraag-, betreft enkel de geplande plaatsen waarvoor capaciteitsmiddelen werden voorzien.

Omwille van de verouderde staat van het onderwijspatrimonium, worden de klassieke middelen voor schoolinfrastructuur voornamelijk gebruikt voor renovatie van bestaande scholen of vervangende nieuwbouw. Wat bijgevolg voornamelijk resulteert in vernieuwing van bestaande capaciteit.

Met de DBFM-programma's wenst de Vlaamse overheid omvangrijke bijkomende capaciteitsinvesteringen te doen en schoolinfrastructuur in Vlaanderen te verbeteren door private DBFM-vennootschappen te laten instaan voor het ontwerp (Design), de bouw (Build), de financiering (Finance) en het 30-jarig eigenaarsonderhoud (Maintain) van de schoolinfrastructuur. De DBFM-programma's zijn omwille van de aard van de investering complementair aan de reguliere uitvoeringsvorm inzake de financiering en de subsidiëring van schoolinfrastructuur. De investeringen via DBFM-programma's hebben vooral betrekking op grotere (ver)nieuwbouwprojecten, terwijl de kleine renovatiedossiers de dominante investeringsvorm zijn in de reguliere subsidiëring en financiering. De centrale doelstelling van de DBFM-programma's is een substantiële investeringsoperatie waarbij de schoolinfrastructuur gedurende 30 jaar ter beschikking wordt gesteld, inclusief onderhoud en met prestatie-eisen.

Van het eerste DBFM-programma 'Scholen van Morgen', goed voor 182 projecten met een totale investeringskost van 1,5 miljard euro, is op vandaag meer dan 90% van de projecten opgeleverd en in gebruik genomen.

Het tweede DBFM-programma (de 'projectspecifieke DBFM') omvat een 40-tal projecten verspreid over verschillende clusters en zit vandaag volop in de aanbestedingsfase.

Met 'Scholen van Vlaanderen' lanceerden we eerder dit jaar een derde DBFM-programma ten belope van 1 miljard euro. De oproep om te komen tot concrete projecten binnen dit programma zal nog dit najaar plaatsvinden.

3. Zie antwoord onder 1. en 2.
4. Via de jaarlijkse stand van zaken van de capaciteitsprojecten, wordt in kaart gebracht welke projecten op dat moment zijn afgerond, voor welke projecten de werken zijn opgestart en voor welke projecten de werken nog niet zijn opgestart. Voor projecten waarvan de werken in januari 2021 nog niet waren opgestart en waarvan de vlotte realisatie mogelijk in het gedrang leek, werd contact opgenomen met de school via de gemeentelijke coördinator van de lokale taskforce.

Van de geselecteerde projecten 2010-2018 is ondertussen 80 procent gerealiseerd. Bij de start van de regeerperiode was dat slechts 63 procent. Het is onze ambitie om ook bij nieuwe toekenningen, deze realisatietermijn verder te versnellen en structureel te monitoren.

De stand van zaken wordt niet openbaar gemaakt op schoolniveau om de toekomstige input van scholen voor de stand van zaken niet te hypothekeren en hen ook te beschermen tegen mogelijk ongegronde kritiek van buitenaf, gezien vertragingen ook veroorzaakt kunnen worden door externe factoren zoals bezwaren van bureaus of het wachten op bepaalde vergunningen (omgeving, stedenbouw, erfgoed, etc.).